

Кафедра сімейної медицини, загальної практики та поліклінічної терапії

У ЦЕНТРІ УВАГИ – МЕТАБОЛІЧНЕ ЗДОРОВ'Я

Понад десять років кафедра сімейної медицини, загальної практики та поліклінічної терапії послідовно розвиває науковий і практичний напрями, присвячені метаболічному здоров'ю. Фахівці зосереджені на актуальних для сучасної медицини проблемах: цукровому діабеті 2 типу, ожирінні та надмірній масі тіла, артеріальній гіпертензії та інших поширених метаболічних порушеннях. Саме комплексний погляд, мультидисциплінарний підхід і орієнтація на доказову медицину забезпечили кафедрі високу репутацію серед науковців та практикуючих лікарів.

Минулий 2025 рік став черговим підтвердженням нашої активної роботи. Співробітники кафедри підготували та опублікували понад 15 наукових робіт, серед яких чотири статті увійшли до міжнародної наукометричної бази Scopus.

Важливою складовою роботи є освітні проекти, спрямовані як на пацієнтів, так і на лікарів різних спеціальностей. Уже багато років на кафедрі успішно працює «Школа діабету та надмірної маси тіла», у межах якої надається консультативна допомога людям із метаболічними порушеннями, проводяться лекції, семінари, тренінги, поширюються сучасні знання щодо контролю та профілактики цих станів.

Кафедра започаткувала новий фаховий освітній курс — «Ожиріння: компетенція сімейного лікаря та медичної сестри». Програма включала лекційні блоки, практичні заняття та відпрацювання алгоритмів і навичок, необхідних у щоденній роботі медичних працівників. До листопада 2025 року було успішно проведено п'ять навчальних циклів у різних центрах первинної медико-санітарної допомоги Одеси.

Активно долучаємось і до важливих міжнародних ініціатив. Зокрема, є учасниками великого націо-

нального проекту Всесвітньої організації охорони здоров'я, спрямованого на боротьбу з неінфекційними захворюваннями в Україні, та інтегровані в глобальну стратегію ВООЗ щодо їхнього подолання. Під егідою ВООЗ кафедрою було організовано та проведено чотири тренінги для сімейних лікарів з різних регіонів країни.

Під час тренінгів особлива увага приділялася веденню пацієнтів із цукровим діабетом 2 типу і артеріальною гіпертензією, а також особливостям роботи в умовах обмежених ресурсів — реалій, з якими сьогодні часто стикається первинна медична допомога. Окремо обговорювалася імплементація пакета медичних втручань PEN ВООЗ у поєднанні з оновленими українськими клінічними протоколами, що формують сучасну доказову основу для роботи лікарів первинної ланки. Учасники отримали не лише теоретичні знання, а й практичні навички з інтерпретації ЕКГ та опанували інші важливі інструменти для скринінгу та оцінки стану пацієнтів із хронічними неінфекційними захворюваннями.

Наразі цей проєкт отримав подальший розвиток на базі нашої кафедри у форматі навчання медичних сестер первинної ланки.

Для колективу кафедри це є новим досвідом і водночас — цікавим професійним викликом, оскільки раніше ми не мали системної співпраці саме з медичними сестрами в межах подібних тренінгів. Проте завдяки злагодженій роботі, високій мотивації та відкритості до нових форм навчання нам вдалося успішно адаптувати програму, зробити її практично орієнтованою та корисною для щоденної роботи медичних сестер.

Кафедра, за активної підтримки університету та Департаменту охорони здоров'я Одеси, протягом року організувала низку масштабних заходів, присвячених проблемам метаболічного здоров'я.

У березні пройшла конференція «Ожиріння: компетенція сімейного лікаря та медичної сестри», що зібрала понад 150 учасників і стала платформою для обговорення актуальних аспектів ведення пацієнтів із надмірною масою тіла й ожирінням у практиці первинної ланки. Учасники мали можливість почути доповіді провідних експертів, обмінятися досвідом і отримати практичні рекомендації, які можна застосовувати у роботі.

У жовтні провели III науково-практичну конференцію з міжнародною участю «Ожиріння: міждисциплінарний менеджмент — між консультуванням і скальпелем». Захід об'єднав понад 200 учасників і ще раз підтвердив важливість міждисциплінарного підходу до лікування ожиріння.

У листопаді відбулась науково-освітня подія — «Stop діабет: від скринінгу до дії». Захід був орієнтований на лікарів різних спеціальностей і охоплював увесь шлях пацієнта: від раннього виявлення діабету до сучасних алгоритмів лікування та профілактики ускладнень. Програма включала як теоретичні доповіді, так і практичні рекомендації, що дає змогу лікарям удосконалювати свої компетенції згідно з найновішими міжнародними і національними стандартами.

Кафедра стала однією з небагатьох в Україні, хто мав честь представити власні наукові напрацювання на одному з найбільших світових ендокринологічних конгресів, що відбувся у Копенгагені (Данія). Участь у цьому форумі не лише підкреслила високий рівень нашої роботи, а й надала можливість презентувати результати досліджень світовій медичній спільноті, встановити професійні контакти з провідними фахівцями та долучитися до глобального обговорення сучасних підходів до лікування метаболічних розладів.

Сподіваємось, що 2026 рік стане для колективу кафедри не менш плідним і принесе нові можливості для розвитку, наукових відкриттів та розширення освітніх ініціатив, а нагромаджений досвід, професійна відданість і підтримка наших партнерів дадуть змогу і надалі реалізовувати важливі для системи охорони здоров'я проєкти та зробити вагомий внесок у покращення метаболічного здоров'я населення.

Дар'я ЛАГОДА,
к. мед. н., доцент кафедри сімейної медицини,
загальної практики та поліклінічної терапії

У глибини медицини

У перші дні нового 2026 року відбулось урочисте засідання наукового гуртка кафедри внутрішньої медицини № 1, що стало подією для здобувачів вищої освіти, які цікавляться питаннями кардіології.

Завідувач кафедри д. мед. н. професор Ю. І. Карпенко розповів присутнім про найсучасніші підходи до лікування захворювань серця за допо-

ДЯКУЄМО, ПРОФЕСОРЕ!

могою новітніх електрофізіологічних методів.

Після інтерактивної презентації професор провів блискавичний майстер-клас з роботи на серці. Ми із захопленням дізнались про інноваційні технології в сучасній кардіохірургії. Для всіх охочих була надана можливість оволодіти практичними навичками виконання сучасних методик, зокрема — навігації структури серця, встановлення електродів у різні відділи міокарда, «картування» електрофізіологічних процесів провідної системи та їхніх порушень.

Члени наукового гуртка щиро подякували шановному Юрію Івановичу за

надану можливість долучитись до найсучасніших мікроінвазивних ендоваскулярних технологій впливу на серце.

Ми привітали Юрія Івановича з нагородою — медаллю ім. М. М. Амосова, яку він отримав за особистий внесок у розвиток інвазивної електрофізіології в Україні, започаткування напряму імплантації лівошлуночкового електрода за допомогою навігаційної системи та лідерство у стимуляції провідної системи серця у хворих з показаннями до серцевої ресинхронізаційної терапії.

Від імені здобувачів освіти Ю. І. Карпенку була вручена грамота-подяка за постійну увагу до роботи нашого

наукового гуртка, всебічну підтримку, сприяння реалізації ідей та пропозицій, які висловлювали члени гуртка, за можливість брати участь під час електрофізіологічних операцій та працювати на кафедральному обладнанні, яке застосовується в лікуванні пацієнтів кардіологічного профілю.

Засідання гуртка транслювалось онлайн, і всі бажаючі змогли доєднатись до цікавої та пізнавальної роботи.

Анна КОЗАК,
староста наукового гуртка
кафебри внутрішньої
медицини № 1

Професор Анатолій СОН: Пріоритет — якісна підготовка лікарів, здатних мислити, діяти і відповідати на виклики часу!

Кафедра неврології та нейрохірургії ОНМедУ є однією з ключових освітньо-наукових платформ для підготовки фахівців у сфері нервових хвороб. За останні роки кафедра зазнала помітного оновлення: збереження класичних традицій поєдналось з активним впровадженням сучасних підходів до викладання та практичного лікувального процесу. Підрозділ тісно співпрацює з провідними медичними закладами, що дає змогу здобувачам і лікарям-інтернам безпосередньо стикатися з реальними випадками та отримувати цінний практичний досвід. Про трансформацію кафедри, нові виклики у воєнний час, пріоритети у підготовці фахівців, а також про бачення майбутнього української неврології та нейрохірургії — наша бесіда із завідувачем кафедри, почесним членом Української асоціації нейрохірургів, доктором медичних наук, професором Анатолієм Сергійовичем Соном.

— *Анатолію Сергійовичу, як змінювались підходи до викладання на кафедрі неврології та нейрохірургії за роки незалежності? Які інновації вдалося впровадити?*

Ми пройшли довгий шлях трансформацій. Сучасна медична освіта дедалі більше орієнтована на якість підготовки лікаря, з акцентом на практичні навички, клінічне мислення та мотивацію здобувача. Теперішнє покоління здобувачів — дуже активне, вимогливе, тому викладач має бути не лише джерелом знань, а й партнером у навчальному процесі. Кафедра неврології та нейрохірургії активно впроваджує принцип «навчання через дію». Ми залучаємо студентів до клінічної практики: вони мають змогу чергувати у відділенні, супроводжувати пацієнтів від збору анамнезу до формулювання діагнозу та плану лікування. Усе це обговорюється з куратором — досвідченим

викладачем, що забезпечує якісний зворотний зв'язок. Особлива увага — студентській науці. Робота в науковому гуртку — це можливість долучитися до клінічної діагностики, представити цікаві випадки, які траплялися під час чергувань, і спільно з однолітками і викладачами розглядати варіанти діагностичного пошуку. Така діяльність формує не лише знання, а й командну роботу, навички комунікації та відповідальність.

Постійно шукаємо нові підходи. Зокрема, активно впроваджуємо елементи гейміфікації — інтелектуальні ігри, як-от «Брейн-ринг», і навіть роботу з кіноматеріалами, щоб через художні образи вивчати клінічні прояви нейропатології. Це дає здобувачам змогу навчатися у невимушеній, але інтелектуально наповненій атмосфері.

— *Як вдалося зберегти цілісність навчального процесу під час війни? Які нові підходи вважаєте найефективнішими?*

— Війна стала надзвичайно серйозним викликом для системи освіти. Але водночас — стимулом до переосмислення ролі університету та викладача. Коли немає змоги бути фізично поруч, ми шукаємо нові формати живого, глибокого навчання. Одним із таких форматів стали «круглі столи» — відкриті дискусії, в яких беруть участь не лише викладачі, а й здобувачі освіти, лікарі-практики, представники студентського самоврядування. Це не лекція і не семінар — це жива розмова, де кожен може висловити думку, поставити запитання, поділитися сумнівами. Так формується справжнє клінічне мислення, яке не обмежується підручниками.

Співробітники кафедри проводять дослідження бойової травми, зокрема черепно-мозкової. Було започатковано наукові напрями, присвячені цій проблематиці, і вже маємо перспективні розробки, які можуть лягти в основу майбутніх дисертацій.

— *Які наукові напрями Ви вважаєте найактуальнішими?*

Неврологія сьогодні перебуває на стику багатьох наук — генетики, імунології, психіатрії, реабілітології. Ми спостерігаємо зростання кількості випадків аутоімунних уражень нервової системи, порушень сну, рівноваги, нейродегенеративних хвороб. Особливе місце посідає хронічний біль, який значною мірою впливає на якість життя пацієнтів. Окремий пласт — нейропсихіатричні розлади, зокрема посттравматичний стресовий розлад (ПТСР), депресії, тривожні розлади, які загострилися унаслідок війни. Вивчення цих явищ потребує мультидисциплінарного підходу, що ми активно впроваджуємо у межах кафедри.

— *Яким Ви бачите майбутнє університету та кафедри? Які пріоритети ставите перед собою?*

— Майбутнє неможливе без поваги до традицій. Під керівництвом академіка Валерія Миколайовича Запорожана ми працюємо над відродженням історичних клінік, створенням сучасних університетських центрів, впровадженням симуляційних технологій. При кафедрі функціонує мікрохірургічна лабораторія, де ми відпрацьовуємо навички на тваринних моделях та анатомічному матеріалі. Це унікальна можливість для молодих лікарів опанувати тонкощі нейрохірургії в умовах, максимально наближених до реальних. Ми продовжимо розвивати наші наукові напрями: судинну неврологію, нейродегенеративні захворювання, нейроімунологію, проблеми нейротравми. Пріоритет — якісна підготовка лікарів, здатних мислити, діяти і відповідати на виклики часу.

Бесіду вела
Мірослава МІРЧУК

(З повною версією можна ознайомитися на сайті ОНМедУ).

Перші кроки в науці

ГУРТОК, ДЕ ЗАВЖДИ ЦІКАВО

Протягом осіннього семестру учасники гуртка кафедри акушерства і гінекології вели активну наукову, освітню та практичну роботу.

Ми взяли участь у науково-практичній конференції з міжнародною участю, присвяченій 125-річчю ОНМедУ, на якій представили результати власних досліджень. З доповідями виступила Дар'я Кір'якова (науковий керівник — д. мед. н. професор І. З. Гладчук), яка була нагороджена Дипломом II ступеня, а також Дипломом «Найкраща презентація»; п'ятикурсниця Аліна Столяр (науковий керівник — к. мед. н. асистент Е. А. Панчук) і Софія Каменська (науковий керівник — к. мед. н. доцент

О. М. Надворна) отримали сертифікати учасниць.

На першому засіданні у вересні 2025 року завідувач кафедри акушерства і гінекології професор І. З. Гладчук привітав нас з перемогами і побажав успіхів та плідної роботи. Науковим керівником гуртка стала к. мед. н. доцент О. М. Степановічус. Було складено план роботи на семестр, розглянуті всі пропозиції та побажання членів гуртка. А після цього ми побували на екскурсії до гінекологічного відділення Багатопрофільного медичного центру ОНМедУ.

Подальша робота була цікавою та змістовною. Так, у жовтні пройшло спільне з кафедрою педіатрії засідання на тему

«Насилля. Правові аспекти. Перша гінекологічна допомога жертві насилля». З доповідями виступили Вікторія Павлова і Катерина Тимуш (5 курс).

На листопадовому засіданні к. мед. н. доцент О. М. Павловська виступила з доповіддю на тему: «Актуальні питання передчасних пологів». У грудні розглядалася тема «Лапароскопія. 2 частина». О. М. Степановічус підбила підсумки семестру, відзначила високий рівень зацікавленості, активності і старанності членів гуртка. Практична частина пройшла у лапароскопічних боксах, де члени гуртка повторили базові вправи, спробували себе в ролі хірурга й асистента, а також навчилися лапароскопічно в'язати вузли, відпрацювали роботу з голкотримачем і накладанням швів. Атмосфера заняття була святковою, передноворічною, теплою, але максимально робочою, а наприкінці на нас чекали смачний солодкий стіл і багато приємних емоцій.

До нових зустрічей у 2026 році!

Олена СТЕПАНОВІЧУС,
науковий керівник гуртка
кафедри акушерства
і гінекології, к. мед. н., доцент
Дар'я КІР'ЯКОВА,
староста гуртка,
6 курс медичного факультету

Екскурсія до лабораторії

У ВСЕСВІТІ ЛІКІВ

Здобувачі 5 курсу медико-фармацевтичного факультету відвідали лабораторію Державної служби України з лікарських засобів та контролю за наркотиками в м. Одесі. Захід відбувся в межах вивчення дисципліни «Фармацевтична хімія».

Майбутні фахівці ознайомилися з фізико-хімічними методами дослідження, які є головними у контролі якості лікарських засобів. Вони побачили, як за допомогою фізико-хімічних методів забезпечуються точність, відтворюваність і надійність результатів аналізу, що є основою гарантії безпеки та ефективності медичних препаратів.

Такі виїзні заняття дають змогу майбутнім фармацевтам глибше усвідомити практичне значення дисципліни, яку вони вивчають, та сформулювати професійні компетентності, необхідні для роботи у сфері державного контролю якості лікарських засобів.

(з сайту ОНМедУ)

